

Målnummer: UM16509-17**Avdelning:** 1**Avgörandedatum:** 2018-06-19

Rubrik: Frågan om det finns ett internt flyktalternativ aktualiseras först om en asylsökande anses ha skyddsskäl mot någon del av hemlandet. Den asylsökande kan därför inte hänvisas till internflykt utan att det först har skett en individuell prövning av de åberopade skyddsskälerna.

Lagrum:

- 4 kap. 1 § och 2 § utlänningslagen (2005:716)
- Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)

Rättsfall:

- MIG 2007:9
- MIG 2007:12
- MIG 2007:33 II
- MIG 2009:4

REFERAT

GA ansökte i september 2015 om asyl i Sverige. Som skyddsskäl åberopade han bl.a. följande. Han kommer från en by i provinsen Daikundi i Afghanistan. När han var 15 år gammal flyttade han till Iran på grund av en hotbild från en mulla på hemorten. Mullan har bl.a. fängslats och misshandlats honom samt spridit ett falskt rykte om att han hade rivit sönder en koran. Vid ett återvändande till Afghanistan riskerar han att dödas av mullan, talibaner eller IS. Han är inte säker i någon del av hemlandet.

Migrationsverket beslutade den 12 september 2017 att avslå GA:s ansökan och utvisa honom ur Sverige. Av skälen för beslutet framgick bl.a. följande. Det finns en individuell hotbild mot GA från mullan, men den kan inte kopplas till någon av flyktinggrunderna. Det finns inte anledning att anta att mullan skulle eftersöka honom i andra delar av Afghanistan än på hemorten. GA har inte gjort sannolikt att hotbilden mot honom kan kopplas till den inre väpnade konflikten i Mazar-e-Sharif, Herat och Kabul. Det är alltså både relevant och rimligt att han bosätter sig på någon av dessa platser. Han är därför inte heller alternativt skyddsbehövande.

GA överklagade beslutet. Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2017-11-27, ordförande Gefvert samt tre nämndemän), avslog överklagandet med i huvudsak följande motivering. Utan att ta ställning till huruvida lämnade uppgifter avseende anförda asylskäl är tillförlitliga och utan att ta ställning till GA:s trovärdighet, delar migrationsdomstolen Migrationsverkets bedömning om att det finns såväl relevanta som rimliga internflyktsalternativ för honom på sätt som anges i verkets beslut. Det klaganden anförts är därmed inte tillräckligt för att göra honom berättigad till internationellt skydd. Han kan därmed inte beviljas uppehållstillstånd till följd av skyddsbehov.

GA överklagade domen och yrkade att han skulle beviljas uppehållstillstånd m.m. och anförde bl.a. att bedömningen i fråga om internflykt är felaktig.

Migrationsverket ansåg att migrationsdomstolens dom skulle upphävas och att

målet skulle visas åter till domstolen. Verket anförde bl.a. följande. En förutsättning för att frågan om internflykt ska aktualiseras är att GA anses ha skyddsskäl mot sin hemort. Av migrationsdomstolens dom framgår det inte om domstolen anser att han har gjort sannolikt att han har ett sådant behov av skydd.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2018-06-19, Linder, Eriksson och Gullfeldt, referent), yttrade:

1. Vad målet gäller

Frågan i målet är när en möjlighet till internflykt ska prövas och om migrationsdomstolen, innan GA hänvisades till internflykt, borde ha gjort en individuell prövning av hans skyddsskäl.

2. Gällande rätt och praxis

2.1. Tillämpliga bestämmelser m.m.

Med flykting avses en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd (4 kap. 1 § första stycket utlänningslagen (2005:716)).

Med alternativt skyddsbehövande avses en utlänning som i andra fall än som avses i flyktingbestämmelsen befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och

2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd (4 kap. 2 § första stycket utlänningslagen).

En utlänning saknar behov av internationellt skydd om det beträffande en del av ursprungslandet inte finns någon välgrundad fruktan för förföljelse eller någon verklig risk för att lida allvarlig skada, och utlänningen rimligen kan förväntas uppehålla sig i den delen av landet. Under sådana förhållanden har utlänningen ett internt flyktalternativ. Detta följer av punkt 91 i UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning samt artikel 8 i skyddsgrundsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet [omarbetning]).

2.2. Praxis

Migrationsöverdomstolen har i ett antal avgöranden uttalat sig angående hur åberopade skyddsskäl bör prövas. Av denna praxis framgår bl.a. följande.

Vid prövningen av om en asylsökande ska betraktas som flykting eller alternativt skyddsbehövande ska en individuell bedömning göras av de skyddsskäl som åberopas. Detsamma gäller beträffande frågan om det är möjligt för just denne person att återvända till sitt hemland eller till den del av

ett land dit verkställighet av ett beslut ska ske. (MIG 2007:9)

Vad gäller metoden för prövning av skyddsskäl ska Migrationsverket och domstolarna först bedöma om sökanden har gjort sin identitet och sitt uppgivna medborgarskap eller hemland sannolikt. Därefter ska de åberopade skyddsskälen prövas. Detta innebär två delmoment, nämligen dels frågan om sökandens asylberättelse i sig är tillräcklig för att kriterierna för skydd ska vara uppfyllda (första ledet), dels frågan om sökanden har gjort sin berättelse sannolik antingen genom åberopad bevisning eller genom att han eller hon bedöms som trovärdig och därför tillerkänts förmånen av uppkommet tvivelsmål (andra ledet). Det är inte givet att prövningen alltid måste ske i denna ordning och i vissa fall kan det även räcka med att enbart pröva ett av dessa två led. (MIG 2007:12)

Frågan om det finns ett internflyktsalternativ aktualiseras först när en utlänning bedöms ha skyddsskäl mot någon del av sitt hemland (MIG 2007:33 II). För att ett internt flyktalternativ ska anses finnas måste det dels vara fråga om ett relevant alternativ, det vill säga att den asylsökande på annan ort eller annat område måste ha tillgång till ett effektivt skydd, dels vara rimligt att utlänningen begagnar sig av ett sådant alternativ. Det är Migrationsverket som har bevisbördan för att ett internt flyktalternativ finns. (MIG 2009:4)

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Som följer av redogörelsen ovan är internflyktsbedömningen en integrerad del av skyddsbehovsprövningen och frågan om det finns ett internt flyktalternativ aktualiseras först när en asylsökande har skyddsskäl mot någon del av hemlandet. Det går knappast att bedöma om ett internflyktsalternativ är relevant och rimligt om det inte först görs en bedömning av vilka skyddsskäl den sökande har. Till exempel konstaterade Migrationsöverdomstolen i MIG 2009:4 att mot bakgrund av den hotbild som förelåg gentemot den asylsökande var det inte möjligt att hänvisa personen till ett internt flyktalternativ. Den anförda hotbildens räckvidd måste alltså prövas för att avgöra om den omfattar hela eller endast en del av hemlandet. Att det görs en grundlig prövning av skyddsskälen är väsentligt eftersom bedömningen också kan få betydelse om det senare skulle göras gällande att det finns hinder mot verkställigheten. Exempelvis kan den allmänna situationen i utlänningens hemland ha förändrats. Det kan även bli svårt att bedöma om de omständigheter som åberopas i ett ärende om verkställighetshinder är nya i den meningen att de inte tidigare har varit föremål för prövning.

Av migrationsdomstolens dom framgår att domstolen inte har prövat GA:s skyddsskäl. Domstolen har, utan att ta ställning till om uppgifterna är tillförlitliga och utan att ta ställning till hans trovärdighet, ansett att Mazar-e-Sharif, Herat och Kabul utgör relevanta och rimliga internflyktsalternativ för honom. Migrationsöverdomstolen konstaterar att en hänvisning till internflykt förutsätter att det görs en individuell prövning av skyddsskälen och att prövningen leder fram till att det finns ett skyddsbehov som är begränsat till någon del av hemlandet. Migrationsdomstolen har alltså gjort fel som hänvisat GA till internflykt utan att först ta ställning till hans skyddsskäl.

Migrationsdomstolens handläggning är så bristfällig att den överklagade domen ska upphävas, utom såvitt avser ersättning till det offentliga biträdet, och målet ska visas åter till migrationsdomstolen för ny handläggning.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom, utom såvitt avser ersättning till det offentliga biträdet, och visar målet åter till migrationsdomstolen för ny handläggning.

Sökord:

Litteratur: UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning, punkten 91
